

J O G E S E T

X. ORSZÁGOS

NEMZETKÖZI JOGI JOGESETMEGOLDÓ VERSENY

(2019/2020. TANÉV)

1. FORDULÓ

(1) Vindara és Gurtala két demokratikus berendezkedésű állam, amelyek korábban egymással békés viszonyban éltek, történelmüket nem tarkították fegyveres konfliktusok. Ez részben annak köszönhető, hogy a két államnak nincs szárazföldi határa, egy viszonylag keskeny tengerrész választja el őket egymástól, amely legkeskenyebb pontján 45 tengeri mérföld széles. Gurtala állam területén jelentős, becslések szerint félmilliós kartaka nevű kisebbség él, akik már az állam megalapítása előtt közel 2000 évvel is a területen éltek régészeti leletek szerint. Mindkét állam az ENSZ tagja, azonban egyetlen regionális nemzetközi szervezet tagságával sem rendelkeznek.

(2) 2017-ben Gurtala kormánya rendeletben úgy dönt, elveszi a kartaka kisebbségtől az addig élvezett területi autonómiát, a térség kormányzását pedig egy fővárosból kinevezett kormányzóra és az egyharmad részben az őslakos kartakák képviselőiből, egyharmad részt az újonnan kinevezett kormányzó embereiből, egyharmad részt pedig egy frissen létrehozott gazdasági társaság képviselőiből álló testületre bízva. E gazdasági társaság célja a nyersanyagokban – urán, ezüst, kobalt, szilícium – rendkívül gazdag, kartakák lakta térségben a hatékony kitermelés és értékesítés megszervezése. A kormányzóvívó érvelése szerint az őslakosok megfelelő érdekképviselője az új rendszerben biztosított, a gazdasági társaság létrehozására pedig a korábbi nem megfelelő, korrupciótól zajos és kevésbé hatékony kitermelési gyakorlat miatt volt szükség.

(3) A kartaka népcsoport hazai és nemzetközi fórumokon is tiltakozott az új szabályok bevezetése ellen, de tiltakozásuk süket fülekre talált. A kartakák ezek után éhségstrájkba és békés tüntetésekre kezdtek, amelyek során Gurtala állam miniszterelnökét ábrázoló babákat tűkkel szurkáltak meg. Az eseményt közvetítette az állami televízió is, majd lejátszották Gurtala miniszterelnökének üzenetét, amelyben hangsúlyozta, épp az ehhez hasonló barbár gyakorlat miatt volt szükség a fenti intézkedések bevezetésére. A miniszterelnök egyúttal kilátásba helyezte, hogy az összes felsőoktatási intézményben kötelezően bevezetik a gurtán nyelvet, valamint oktatási és kulturális központokat hoznak létre, hogy a kartakák is „megismerhessék a fejlett civilizáció nyújtotta lehetőségeket”. Válaszul a kartakák bejelentették, hogy nem vesznek részt az újonnan

létrehozandó helyi irányító testületben és egyre nagyobb tiltakozási hullámok söpörtek végig Gurtala állam kartakák által lakott részein. Gurtala belügyekért felelős minisztere két nappal később bejelentette a szükségállapot bevezetését és a tiltakozó kartakák vezetőit letartóztatták államellenes bűncselekmények elkövetésére való agitáció miatt.

(4) Ezek után a kartakák törzsi hagyományok szerint megválasztott főnöke a közeli Vindara állam kormányához fordult segítségért, azt kérve, hogy az egy jól irányzott katonai művelettel „térítse észhez” a megvédett gurtalai vezetőket. Vindara állam súlyos emberi jogi jogsértésnek minősítette a történeteket, és bejelentette, hogy katonai repülőgépeivel nyomon fogja követni az eseményeket, továbbá hogy a helyzet fokozódása esetén megteszi a szükséges lépéseket. Gurtala állam válaszlépésként kijelölt egy – a parti tengerén túlnyúló sávra kiterjedő – légvédelmi azonosítási övezetet (ADIZ) és bejelentette, hogy az övezetbe belépő gépeket sikertelen felszólítás után ellenséges gépnek tekinti és lelövi.

(5) Néhány nappal később egy vindarai gép a gurtalai ADIZ-ba mintegy húsz perces időtartamra berepült. Mivel a gép nem reagált a gurtalai légvédelem légtérelhagyásra vonatkozó felszólítására, ezért Gurtala 6 vadászgépet küldött a levegőbe, hogy kikísérje az állam légteréből. A vindarai gép a felé tartó gépeket látva megfordult, és a gurtalai légtér határáig repült. A gurtalai gépek azonban a határ túloldalára is elkísérték a gépet, amely viszont a vindarai ADIZ részét képezi. A határon várakozó vindarai gépek erre tüzet nyitottak, és az összecsapásban 2 vindarai és 5 gurtalai repülőgép megsemmisült. A pilótákat nem sikerült kimenteni. Sajtóközleményében mindkét állam fegyveres támadásnak minősítette a történeteket, és az ENSZ Biztonsági Tanácsához fordult. A Biztonsági Tanács azonnal felszólította a feleket, hogy „ne tegyenek semmit, ami a konfliktus eszkalálódásához vezethet”, másban azonban a BT tagjai nem tudtak megállapodni, így különösen nem a helyzet minősítésében vagy a felelősség kérdésében.

(6) A BT tétlenségét látva mindkét állam a maga kezébe vette az események irányítását. Gurtala tengeri blokádot és kereskedelmi embargót vezetett be Vindarával szemben, Vindara pedig egy jól irányzott légicsapással megsemmisítette a gurtalai miniszterelnök tengerparton fekvő nyári rezidenciáját. Magatartását „humanitárius intervencióként” határozta meg. Ehhez időközben kikérte a humanitárius intervencióval foglalkozó három legtöbbet idézett nemzetközi jogász véleményét, akik megszorításokkal, de aszerint érveltek, hogy az őshonos népek a nemzetközi jog *sui generis* alanyai, amelyet az Emberi Jogok Amerika-közi Bíróságának joggyakorlata is alátámaszt, így választott vezetőjük jogszerűen kérhet fel egy másik államot humanitárius intervencióra.

(7) Gurtala ezzel szemben hírszerzési információkra támaszkodva a nemzetközi közösség elé tárta, hogy a három nemzetközi jogtudós csak jelentős összeg ellenében helyezkedett a Vindarát támogató álláspontra, valamint egy olyan hangfelvételt is a nyilvánosság elé tárt, amelyben a kartaka törzsfőnök a területén fellelhető nyersanyagokból jelentős részesedést ígért a vindarai kormánynak, amennyiben katonai úton biztosítják a terület *de facto* függetlenségét. Gurtala álláspontja szerint nincs olyan nemzetközi szerződés vagy szokásjogi norma, amely az őshonos népek nemzetközi jogi jogalanyiségát alátámasztaná, a Vindara által hivatkozott jogtudósi álláspontok és bírósági döntések pedig nem alkalmazhatók univerzálisan.

Kérdések:

- 1.) Mely őshonos népeket illető jogok sérülhettek ebben az esetben? Mit tehet a népcsoport, ha az állam, amelynek területén élnek, nem biztosítja e jogokat?**
- 2.) A légi összecsapás tekinthető-e fegyveres támadásnak? Ha igen, akkor melyik állam részéről? Ha nem, akkor miért nem? Van-e jelentősége annak, ha az ADIZ-ban zajlottak ezek a cselekmények?**
- 3.) Mennyiben tekinthető Vindara beavatkozása humanitárius intervenciónak? Mennyiben lehet jogszerű/jogellenes egy humanitárius intervenció a jelen helyzetben?**
- 4.) Az őshonos népek tekinthetők-e a nemzetközi jog alanyainak az általános nemzetközi jog szerint? Válaszát indokolja!**

Az 1. (írásbeli) forduló jogeset-megoldásainak elküldési határideje:

2019. december 14, 23:59

A megoldásokat a nemzetkozijog.verseny@gmail.com e-mail címre küldjék.

Bővebb felvilágosítás:

nemzetkozijog.verseny@gmail.com

<http://www.nemzetkozijog.hu/verseny>

<https://www.facebook.com/njverseny/>